

3. Zheng, L. (2024). Research on the application of artificial intelligence technology in the field of supply chain logistics. In *Proceedings of the 4th International Conference on Big Data, Artificial Intelligence and Risk Management (ICBAR 2024)* (pp. 657–662). <https://doi.org/10.1145/3718751.3718856>

Вишневська М.О.

*Київський національний університет технологій та дизайну
(Київ, Україна)*

СУБ'ЄКТНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ЗАСВОЄННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ

Умови глобалізації та цифрової трансформації освіти актуалізують проблему ефективного засвоєння англійської мови як інструменту професійної комунікації, зокрема для студентів економічних спеціальностей. Лексична компетентність у цьому контексті виступає ключовим чинником академічної та професійної успішності, оскільки «засвоєння лексики є не лише фундаментальним компонентом вивчення мови, а й фактором, що впливає на академічний і професійний успіх студентів» (Vyshnevskaya, 2024, 83).

Разом із тим, сучасне цифрове освітнє середовище характеризується високим рівнем доступності ресурсів (мобільні застосунки, онлайн-платформи, мультимедіа), що створює умови для індивідуалізації навчання. Однак наявність інструментів не гарантує ефективності: студенти продовжують стикатися з труднощами запам'ятовування та використання лексики (Vyshnevskaya, 2024, 84). Це зумовлює необхідність звернення до категорії суб'єктності як пояснювального механізму навчальної ефективності.

У сучасній психолого-педагогічній науці суб'єктність трактується як інтегративна характеристика особистості, що відображає її здатність до активної, автономної та усвідомленої діяльності. Зокрема, вона визначається як якість, що «виражається мірою володіння активністю і свободою у виборі і здійсненні

власної життєдіяльності» (Арістова, 2016, 91). Принципово важливо, що суб'єктність передбачає не просто активність, а авторство дій, у межах якого людина виступає ініціатором власної діяльності (Арістова, 2016, 92).

У межах соціально-когнітивної теорії А. Бандура підкреслює, що бути суб'єктом означає «навмисно впливати на власне функціонування та життєві обставини» (Bandura, 2006, 164), що передбачає здатність до самоорганізації, саморегуляції та саморефлексії. Відповідно, навчальна діяльність розглядається як процес цілеспрямованого вибору стратегій і регуляції власних дій.

У педагогічному контексті суб'єктність конкретизується як здатність студента здійснювати навчання на основі власного вибору, саморегуляції та рефлексії (Moses et al., 2020, 214). Такий підхід пов'язує суб'єктність із формуванням індивідуальних навчальних стратегій, що виходять за межі заданих методик.

Важливим є також розуміння суб'єктності як динамічного феномену, що формується у взаємодії з освітнім середовищем. Зокрема, вона пов'язується з активною роллю студента у використанні інформації та трансформації її у власні стратегії діяльності (Nieminen et al., 2021, 95–96).

Особливого значення суб'єктність набуває в умовах цифровізації освіти. Як підкреслює В. Ягупов, «суб'єкт і суб'єктність є мінімально необхідними умовами впровадження елементів дистанційного навчання та успішного застосування його засобів і технологій» (Ягупов, 2015, 29). Це означає, що ефективність використання цифрових ресурсів безпосередньо залежить від здатності студента до самостійного вибору та організації навчальної діяльності.

У контексті іншомовної підготовки суб'єктність проявляється насамперед у виборі та комбінуванні стратегій засвоєння лексики. Як показано у дослідженні (Vyshnevskaya, 2024), студенти активно використовують цифрові інструменти - мобільні застосунки, онлайн-словники, відеоконтент, - однак ефективність

навчання визначається не самим фактом їх використання, а способом інтеграції у навчальну діяльність .

Зокрема, найбільш результативними виявляються стратегії, що передбачають активну когнітивну обробку інформації: створення асоціацій, використання лексики у мовленні, роботу з контекстом (Vyshnevskaya, 2024, 89). Такі стратегії не є зовнішньо заданими, а формуються як результат індивідуального вибору студента. Водночас спостерігається висока варіативність та персоналізація підходів до навчання, що свідчить про формування індивідуальних стратегій. Це дозволяє розглядати суб'єктність як механізм, що забезпечує відбір, комбінування та адаптацію навчальних дій у цифровому середовищі.

Узагальнення отриманих результатів дозволяє стверджувати, що цифровізація освіти змінює не лише інструментарій навчання, а й характер навчальної діяльності. За умов надлишку ресурсів ключовим стає не доступ до інформації, а здатність до її осмисленого використання. У цьому контексті суб'єктність виконує функцію організаційного механізму, що забезпечує перехід від хаотичного використання цифрових ресурсів до побудови цілісних навчальних стратегій. Вона визначає здатність студента здійснювати вибір, оцінювати ефективність інструментів та інтегрувати їх у власну навчальну практику.

Таким чином, ефективність засвоєння лексики в умовах цифровізації безпосередньо залежить від рівня сформованості суб'єктності, яка забезпечує автономність, рефлексивність і цілеспрямованість навчальної діяльності.

Суб'єктність постає ключовим чинником формування стратегій засвоєння англомовної лексики в умовах цифрового освітнього середовища. Вона забезпечує здатність студента до самостійного вибору, комбінування та адаптації навчальних стратегій, що визначає ефективність навчання. Цифрові інструменти

створюють широкі можливості для індивідуалізації іншомовної підготовки, однак їх результативність залежить від рівня суб'єктності здобувачів освіти. За відсутності сформованої суб'єктності навчальна діяльність набуває фрагментарного характеру, тоді як її розвиток забезпечує перехід до усвідомленого і стратегічно організованого навчання. Відповідно, перспективи удосконалення іншомовної підготовки пов'язані не лише з впровадженням цифрових технологій, а передусім із розвитком суб'єктності студентів як основи їхньої навчальної автономії та професійної готовності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bandura, A. (2006). Toward a psychology of human agency. *Perspectives on Psychological Science*, 1(2), 164–180. <https://doi.org/10.1111/j.1745-6916.2006.00011.x>
2. Moses, L., Rylak, D., Reader, T., & et al. (2020). Educators' perspectives on supporting student agency. *Theory Into Practice*, 59(2), 213–222. <https://doi.org/10.1080/00405841.2019.1705106>
3. Nieminen, J. H., Tai, J., Boud, D., & Henderson, M. (2021). Student agency in feedback: Beyond the individual. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 47(1), 95–108. <https://doi.org/10.1080/02602938.2021.1887080>
4. Vyshnevskaya, M. (2024). The influence of agency on the strategies of learning English vocabulary by students majoring in economics. *Viae Educationis*, 3(2), 83–90. <https://doi.org/10.15804/ve.2024.02.10>
5. Арістова, Н. (2016). Науково-теоретичний аналіз поняття «суб'єктність» в сучасній психолого-педагогічній літературі. *Молодь і ринок*, (11–12), 90–94.
6. Ягупов, В. В. (2015). Суб'єктність учнів як основна детермінанта дистанційного навчання в системі професійно-технічної освіти. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України*, (11), 29–36.